

Vänsterpress om Venezuela – december 2015

Nicolas Maduros socialistparti (*Partido Socialista Unido de Venezuela*, PSUV) led ett förkrossande nederlag i parlamentsvalen i början av december. Orsaken är ett allt mer utbrett missnöje, beroende på en skakig ekonomi, varubrist, hög inflation, korruption m m. De låga oljepriserna har bidragit till krisen, eftersom de minskat regeringens ekonomiska utrymme.

Det är hög tid att analysera varför det gick så här och vad som kan och bör göras för att undvika en sådan negativ utveckling. Det är också viktigt att sätta in Venezuela i ett större sammanhang, eftersom vänstern har problem även i andra delar av Latinamerika.

Artiklarna nedan är de första kommentarerna till valresultatet från vänsterhåll.

För tidigare artiklar/artikelsamlingar om Venezuela, se [Venezuela](#).

Martin Fahlgren 11/12 2015

Innehåll

Flamman	1
<i>Storseger för oppositionen i Venezuela</i>	1
Internationalen	2
<i>Ett historiskt nederlag för den bolivarianska rörelsen</i>	2
Offensiv	4
<i>Venezuela efter högerens valseger</i>	4
Proletären	6
<i>Vad ligger bakom valnederlaget i Venezuela?</i>	6
Revolution (f d Avanti)	8
<i>Venezuela: kontrarevolutionen vann valet</i>	8

Flamman

Storseger för oppositionen i Venezuela

Dick Emanuelsson

Flamman 8/12 2015

Efter 19 år förlorade vänsterregeringen söndagens parlamentsval i Venezuela. Det gör det svårt för president Nicolas Maduros regering att fortsätta styra landet.

Maduro erkände nederlaget redan på valkvällen.

– Detta nederlag är en örfil och ett uppehåll för att revidera revolutionens färdriktning, sammanfattade president Nicolas Maduro söndagens parlamentsval. Den USA-vänliga högeroppositionen fick kvalificerad majoritet, vilket ger dem verktyg som praktiskt taget omöjliggör ett normalt regeringsarbete för Maduro, även om presidentmakten är stark i Venezuela.

Tar över parlamentet

Högern, från Kap Horn i söder till Washington i norr njuter av sötman från valsegern i söndags och aviserar en offensiv för att rulla tillbaka historien, varnar de regeringsvänliga ”chavisterna” i Venezuela och många ledande personligheter från vänstern i Latinamerika. Söndagens val blev det första stora valnederlaget för ”chavisterna” i Venezuela sedan december 1998.

Oppositionen i Venezuela får i skrivande stund 113 platser. Regeringspartiet PSUV får endast 54 av de 167 platserna.

Valnederlaget kan inte bara skyllas på ekonomisk krigföring och utländsk finansiering av oppositionen.

– Det handlar i huvudsak om en felaktigt förd politik. Regeringen har bara har plåstrat över problemen med livsmedelsbrist, en gigantisk spekulation av dollarn och enorm smuggeltrafik till Colombia. I stället borde den ha gått till grunden med orsakerna till den uppstådda ”ekonomiska krigföringen mot Venezuela” och genomfört strukturella förändringar.

Kamp om staten

Det säger José Manuel Rodríguez till Flamman när vi på måndagsmorgonen ringde upp honom för en kommentar. Rodríguez är professor på Bolivarianska universitetet i Caracas och är hård i sin kritik mot regeringspartiet och dess ledning med Maduro i spetsen.

– Nu kommer de att satsa allt för att ta kontrollen över alla offentliga institutioner. De har rätt att utlysa val för att utse ledamöter till en församling som skriver en ny författning. De kan revidera och reformera författningen. Eller utnämna och entlediga domare i den Högsta domstolen eller Nationella valrådet, säger Rodriguez.

Folkomröstning i vår?

Men den första uppgiften som står på valsegrarnas dagordning är att i mars-april samla in tillräckligt med namn för att i juni genomföra en folkomröstning som bestämmer om nytt presidentval ska utlysas eller inte. President Maduros halva mandatperiod inträffar under 2016 och om tillräckligt många namn samlas in, vilket ingen tvivlar på i dagsläget, utlysas en folkomröstning. Detta skedde också i augusti 2004 då oppositionen ville avsätta dåvarande presidenten Hugo Chávez, men misslyckades grovt.

– Oppositionen kommer utan tvivel att verka för att folkomröstningen genomförs. Den har styrka att göra detta och deras strategi är att likvidera regeringen Maduro om sex månader. Rodriguez uppmanar Maduro att nu sammankalla alla som under de senaste 19 åren har gett

allt för att skapa ett nytt Venezuela.

– Det betyder bland annat att den nuvarande ledningen, det vill säga regerings- och parti-ledningen, måste inse att den har spelat ut sin roll och inte kan fortsätta. Det måste till en grundläggande debatt som stimulerar nya grepp.

Internationalen

Ett historiskt nederlag för den bolivarianska rörelsen

Francisco Contreras

Internationalen 9/12 2015

- **Efter 17 år förlorade socialisterna förtroendet**
- **Nya majoriteten i parlamentet vill avsätta Maduro**
- **Högerpartierna oeniga om sitt nya politiska ansvar**

Det blev en jordskredsseger för högeroppositionen i parlamentsvalet i Venezuela förra söndagen. I siffror fick högeralliansen MUD 56,5 procent av rösterna medan regeringskoalitionen GPP fick 41 procent.

Eftersom valsystemet är en blandning mellan proportionalitet och majoritetsval kommer MUD att få 112 ledamöter mot GPP:s 55 i parlamentet. Det var ett internationellt sett högt valdeltagande med 74 procent, vilket kan jämföras med Chiles 49 procent och Colombias 43 procents deltagande i de senaste valen. Även i jämförelse med Mexiko, Guatemala och Colombia, där det är vanligt med politiska mord och våld, präglades både valrörelsen och valdagen i Venezuela av en lugn stämning. Och för första gången på 17 år och efter 20 val ifrågasattes inte valresultaten av högerkrafterna.

Det är ett historiskt nederlag för den bolivarianska rörelsen, i nivån med när sandinisterna förlorade valet 1990. Det är det andra som förloras och med sämst valresultat av de 20 valen som genomförts sedan Chávez vann 1998. I femmiljonstaden Caracas, liksom i alla andra

större städer, förlorade chavismen stort. De urbana medelklasskikten vände regeringen ryggen. Missnöjet är stort även i de starka Chávez-fästena på grund av inflationen, basvarubristen, kriminaliteten och korruptionen.

För den bolivarianska rörelsen väntar nu en hård intern debatt. Socialistledaren Maduro menar att det var den ekonomiska krisen och inte högern som besegrade regeringskoalitionen. Men från vänsterhåll lyfts stark kritik mot ledningen för oförmågan att hantera den ekonomiska krisen, byråkratiseringen och oviljan att fördjupa revolutionen. Andra pekar på sveket från medelklasskikten som Chávez lyfte från nyliberalismens prekära situation, men som nu vänder revolutionen ryggen.

Högeroppositionen gör sitt bästa val på 20 år. I huvudsak leds MUD av två nya högerpartier Primero Justicia och Voluntad Popular, det gamla "socialdemokratiska" maktpartiet från Carlos Andres Perez Acción Democrática och ett regionalt högerparti från Zulia UNT. Utåt är det en retoriskt och programmässigt försiktig höger men planer på strukturella förändringar finns redan på dagordningen.

MUD har både lyckats att fånga missnöjet bland en medelklass som inte alltid identifierar sig med högerpolitik och att räkna med ett kanske aldrig tidigare skådat internationellt stöd från medier, kändisar och från politiskt håll allt från europeisk vänster till den hårda högern med Aznar, Uribe och USA. Alla de, som i årtal hävdade att Venezuela är en diktatur, jublade med söndagens valresultat.

Det är knappast så att valresultat medför en lugnare period, utan räkna med en uppskruvad polarisering. Konfrontationen kommer att ledas från Nationalförsamlingen mot presidenten och regeringen och mot delstatsguvernörerna. Högern kommer att försöka blockera regeringens politik och begränsa resurserna till de sociala programmen. Bland de två första åtgärder som aviserats finns att skrota den nya arbetsrättslagen LOTTT och avskaffa subventionspolitiken för basvaror.

Men högsta prioritering nu för högern blir att avsätta presidenten Nicolas Maduro. Med en kvalificerad majoritet på två tredjedelar i Nationalförsamlingen kommer högern nu att ta initiativ till en folkomröstning mot Maduro. Andra två prioriteringar är att få kontroll över både Valmyndigheten och Högsta Domstolen samt ge amnesti åt politiker och bankirer på högerkanten som sitter antingen i fängelse eller i "exil" i Miami.

Högern är inte enig om hur de ska hantera sitt nya politiska ansvar. Det är politiskt kostsamt att tvinga på landet ett åtstramningspaket. Oppositionens tidigare presidentkandidat guvernören Henrique Capriles varnade för detta i veckan med att uppsvinget i valet berodde på missnöjet med regeringen och krisen men att högern saknar ledarskap för att ta på sig ansvaret för att lösa den ekonomiska krisen. Tal om att söka stöd hos IMF, att lägga ner de sociala programmen, att privatisera oljebolaget PDVSA får skjutas på framtiden.

Valet i Venezuela är ännu en seger för den latinamerikanska högern som under året gått framåt i Bolivia, Guatemala, Colombia, Mexiko och Argentina. Det går inte enbart att tolka utvecklingen som att vänstervågen ebbat ut, utan att se hur högerkrafterna återigen blivit ett alternativ. De har moderniserat sin retorik, bildat nya partier och anammat viss social patos långt från den hårda högern från diktaturtiden eller 1990-talets nyliberalism.

Offensiv

Venezuela efter högerens valseger

Kristofer Lundberg

Offensiv 10/12 2015

Nicolas Maduros kurs mot nationalism och bort från nödvändigheten om att fullborda den socialistiska revolutionen har straffat sig.

Högern vann söndagens val till Venezuelas nationalförsamling (parlament). Valet blev det första valnederlaget för Chavistas och vänstern på 16 år. Högerens valseger har fått de kapitalistiska regeringarna världen över att jubla.

Valet stod mellan en vänsterallians kallad Stora patriotiska polen (GPP) som innefattade 16 partier och sociala rörelser varav regeringspartiet PSUV, Venezuelas förenade socialistparti, var störst och högeroppositionen MUD, Bordet för demokratisk enighet.

I MUD förenas 21 höger- och extremhögerpartier samt det gamla socialdemokratiska partiet. Det är en blandning av konservativa och fascister som har förenats i hatet mot chavismen. MUD är inget annat än den rika elitens parti.

Att den socialistiska revolutionen aldrig fullbordades i Venezuela har möjliggjort för högern att komma tillbaka.

En varning kom redan i parlamentsvalet 2010 då MUD nästan var lika stora som PSUV. MUD fick då 5,32 miljoner röster och PSUV 5,42 miljoner. I presidentvalet 2013 sågs samma utveckling. Nicolás Maduro, som efterträdde Hugo Chávez, vann med en marginal på blott 265 000 röster. ”Valresultatet skickar en verklig varning om högerens valresultat och PSUV-väljarnas röstskolk”, skrev *Offensiv* då.

Den internationella borgarklassen jublar över valresultatet och hoppas att de nu ska kunna återta kontrollen samt att revolutionen i Venezuela ska ha nått sitt slut. Men de kan jubla för tidigt. Den samlade oppositionen lyckades vinna majoriteten av rösterna, men inte majoriteten

av folket. Det är inte en valseger för högern, utan en förlust för vänstern som inte har lyckats uppfylla befolkningens förväntningar på att ta revolutionen vidare.

Ett av MUD:s projekt efter segern är att utlysa en folkomröstning för att avsätta president Maduro i förtid. Nästa presidentval äger annars rum år 2019.

Den bolivariska revolutionen växte fram med en otrolig entusiasm i Venezuela sedan Hugo Chávez valseger 1998. De sociala program som lanserades höjde levnadsstandarden för en stor majoritet av befolkningen och fattigdomen minskade. Chávez förlorade därefter inte ett enda val, trots högers och det internationella kapitalets högljudda förtalskampanjer och skrämselfpropaganda.

Efter statskuppen i april 2002 radikaliserades revolutionen av kontrarevolutionens piskrapp. Kuppen kollapsade efter bara 48 timmar och Chávez återvände till Caracas och makten. Kuppen hindrades av massornas ingripande som motsatte sig den nya högerregimen, samtidigt som en revolt svepte fram genom armén och dess yngre officerare. Detta inbar ett avgörande slag mot den härskande klassen och kapitalismen.

Arbetarklassen och fattiga hade då möjlighet att ta över driften av hela samhället. Tyvärr valde Chávez att uppmana till ”nationell enighet” och en överenskommelse med delar av kapitalistklassen. Masslockouten mellan december 2002 och februari 2003 bröts efter massiv kamp. Vid varje attack från högern räddades Chávez av massrörelsen underifrån.

De sociala programmen gynnade landets fattiga massor, men utmanade aldrig den ekonomiska makten på allvar som istället kom tillbaka med sin revansch. Rättvisepartiet Socialisterna och CWI varnade för denna utveckling: Att behålla kapitalismen intakt skulle undergräva varje framsteg.

I Venezuela fanns ett starkt stöd för att genomföra revolutionen och avskaffa kapitalismen. Massorna gav gång på gång sitt stöd till en total samhällsomvandling, men sveks av det bolivariska ledarskapet.

Chavistas har, fram till i söndags, vunnit varje val som har hållits sedan år 1998, vilket ger en bild av stödet. De vann också exempelvis folkomröstningen 2004 om Chávez skulle avgå i förtid. År 2013 avled Chávez i cancer och över en miljon deltog på hans begravning. Spontana slagord på fördjupad revolution ekade då i huvudstaden.

Maduro har aldrig lyckats nå den popularitet som Chávez hade och han förändrade retoriken från socialism till nationalism. Han lyckades med knapphet behålla makten för PSUV i valet 2013. Den bolivariska regeringen satte hela sitt hopp till oljeinkomsterna och inte på att förstatliga ekonomin och ställa om hela samhället. När oljepriset halverades minskade regeringens utrymme snabbt och fattigdomen började öka igen.

Samtidigt som regeringen mötte allt större svårigheter gick högern till offensiv med omfattande våld och protester. Politiska mord riktat mot vänstern samt mot sociala och fackliga rörelser har varit en metod från högern i dess försök till att destabilisera landet och återta kontrollen.

Den internationella mediabilden efter valet är att ”väljarna har tröttnat på att ekonomin har kollapsat”. Vad det i hög grad handlar om är en ekonomi som har saboterats. Venezuela har utsatts för något som närmast kan liknas med en handelsbojkott, vilket tillsammans med den inhemska kapitalistklassens ekonomiska krigsföring har skapat varubrist och hyperinflation.

I valet har vi kunnat se öppen inblandning från den latinamerikanska högern, USA och EU samt den katolska kyrkan. Vänstern förlorade valet till nationalförsamlingen, men innehar ännu presidentposten, 20 av 23 delstatsguvernörer samt 70 procent av landets 335 kommuner.

Venezuelas arbetare och fattiga kan dock inte förlita sig på dessa, utan måste genom sin egen medvetna kamp organisera sig för att fullborda den revolution som inleddes för 17 år sedan genom att bygga samhället från gräsrotsnivå, ta makten i lokalsamhällena, på fabrikerna och över armén. På så sätt kan hotet från kontrarevolutionen och högern slås tillbaka.

Proletären

Vad ligger bakom valnederlaget i Venezuela?

Patrik Paulov

Proletären 8/12 2015

Valförlusten är det värsta bakslaget för vänstern i Venezuela sedan den bolivarianska revolutionen inleddes. Vad ligger bakom nederlaget? Vad kommer att hända framöver?

Fakta och bakgrund

Resultatet i Venezuelas parlamentsval 6 december

- Enligt preliminära uppgifter fick högerens MUD 57 procent av rösterna mot 43 procent för PSUUV och dess vänsterallians GPP.
- Valdeltagande var 74,3 procent. Det är högt, men lägre än i presidentvalet 2013 då deltagandet var hela 80 procent.
- Mandatfördelningen i parlamentet ger en stark övervikt till MUD, med minst 107 mandat mot GPP:s 55. Högerens allierade vann också ursprungsfolkens tre mandat. Vid pressläggningen har de två sista av de 167 mandaten inte räknats på grund av störtregn i Amazonas.
- Om MUD får minst ett av dessa två mandat får högern tvåtredjedels majoritet i parlamentet, vilket ger långtgående befogenheter.

Resultatet i parlamentsvalet i Venezuela 6 december är unikt på två sätt.

Det ena är att valet accepterades av alla parter. Ingen har än så länge framfört anklagelser om valfusk, och det har inte förekommit några kravaller på gatorna.

Det har ett direkt samband med det andra skälet till att valet är unikt. De som tidigare dömt ut varje valprocess som odemokratisk och iscensatt våldsamma protester hade denna gång ingen anledning att göra så. Högeralliansen MUD vann nämligen valet. President Nicolás Maduro

och Venezuelas förenade socialistparti (PSUV) accepterade genast förlusten när resultatet presenterats.

Det här var andra gången den bolivarianska rörelsen förlorade ett val. När venezuelanerna 2 december 2007 röstade ja eller nej till konstitutionsreformer i socialistisk riktning förlorade regeringssidan med 49,3 procent mot 50,7.

”Chavisterna” hade misslyckats med att övertyga delar av sin väljarbas om nödvändigheten av socialistiska reformer. Förlusten 2007 bromsade planerna på ett systemskifte. Men regeringen Chávez lyckades därefter åter entusiasmera och mobilisera folkflertalet.

Förlusten i söndagens val är betydligt allvarligare och riskerar att få ödesdigra konsekvenser.

Varför har PSUV och dess allians Stora patriotiska polen förlorat folkligt stöd?

Det är ett faktum att den venezuelanska borgarklassen, med stöd av USA, gjort allt vad de kunnat för att sabotera ekonomin och destabilisera landet. Detta intensifierades efter att den bolivarianska revolutionens självklara ledare Hugo Chávez gick bort i cancer i mars 2013.

Men det är också ett faktum att regeringen Maduro misslyckats med att stå emot det ekonomiska kriget och lösa problemen med exempelvis varubristen.

”Visst är det så att mycket beror på sabotage. Men den som har regeringsmakten kan inte agera som om den vore i opposition, den måste finna ett sätt att hantera situationen”, sade Carolus Wimmer från Venezuelas kommunistparti till *Proletären* i juni 2013.

Till slut söker människor en utväg. Det har hänt förr. Som när Nicaraguas folk 1990 röstade bort sandinisternas vänsterregering efter tio år av USA-stödd högerterror.

Det har under de senaste åren hörts många kritiska röster inom den chavistiska rörelsen. De har pekat på oförmågan att bekämpa det ekonomiska kriget, men också lyft fram korruptionen och en oroande klyfta mellan de styrande på olika nivåer och gräsrotterna.

Den kommande diskussionen om de egna brister och misstag som bidragit till valnederlaget är viktig. Maduro har redan kallat till partimöten och debatt om framtiden.

Utvecklingen i Venezuela väcker också större frågor, som hänger samman med konstitutionsreformen 2007 och målet att bygga 2000-talets socialism.

Den förändring som Venezuela genomgått under sjutton år har varit revolutionerande för en stor del av befolkningen.

Analfabetismen är utrotad, undernäringen har minskat drastiskt med skolmatens införande, läkare finns tillgängliga i de fattiga kåkstäderna, miljontals venezuelaner har flyttat från plåtskjul till moderna bostäder, demokratin har vidgats.

Men något socialistiskt systemskifte har inte genomförts. Venezuela är ett kapitalistiskt land där kapitalisterna genom hamstring, smuggling, svarthandel och valuta-spekulation både tjänat enorma pengar och skapat folkligt missnöje med regeringen.

En viktig fråga för vänstern i Venezuela är att syna den hittillsvarande politiken.

Går det att år efter år försöka föra en politik i arbetarklassens och de fattigas intresse och samtidigt låta kapitalistklassen sitta kvar med all den makt som ägandet ger?

PSUV, Venezuelas kommunistparti och övrig vänster står dock inför mer akuta bekymmer. Högeralliansen är spretig och saknar ett gemensamt politiskt program. Men MUD är enat sin strävan att göra slut på den bolivarianska revolutionen.

Med valsegern får MUD ett nytt redskap i sin hand. När detta skrivs är det ännu oklart om högern får tvåtredjedels majoritet i parlamentet.

Om det sker får de stora möjligheter att vrida klockan tillbaka. Då väntar en folkomröstning för att avsätta president Maduro i halvtid, reaktionära ändringar av konstitutionen och ekonomisk liberalisering.

Det kommer att möta motstånd. De utomparlamentariska sociala, politiska och fackliga rörelser som den bolivarianska revolutionen vilar på kommer inte tysta acceptera att allt de tillkämpat sig raseras.

Venezuela och hela Latinamerika står inför en tuff tid.

Revolution (f d Avanti)

Venezuela: kontrarevolutionen vann valet

Jorge Martín

Revolution 8/12 2015

Sent på natten den 6 december meddelade Venezuelas nationella valmyndighet preliminära men entydiga resultat för riksdagsvalet. Den kontrarevolutionära oppositionen MUD hade vunnit 99 platser jämfört med det bolivarianska PSUV:s 46, med ytterligare 22 platser som återstår att fördelas. Detta är ett allvarligt bakslag och det är vår plikt att analysera orsakerna och förklara de troliga konsekvenserna.

Först och främst är det värt att påpeka att det inte var några kravaller på gatorna, inget ifrågasättande av resultaten och inga protester om valfusk i världens medier. Varje gång den bolivarianska revolutionen har vunnit ett val (och den har vunnit många val de senaste 17 åren) har vi utsatts för en propagandakampanj med lögnar och felaktig information.

”Venezuela är en diktatur”, ”Det finns ingen yttrandefrihet”, ”En auktoritär regim”, var den vanliga jargongen från CNN, Fox News och spanska ABC och El País. En mycket märklig sorts ”diktatur” som endast existerar när de kapitalistiska partierna besegrats, men magiskt försvinner som en Schrödingers katt om det är de revolutionära krafterna som är slagna.

Valdeltagandet i detta val var högt: 74,25 % av landets 19 miljoner väljare, 8 % fler än i det föregående parlamentsvalet 2010, även om det inte nådde samma nivå som i presidentvalet 2013 (när det var 80%). Från tidigt på morgonen mobiliserades i de fattiga stadsdelarna och i de stora städernas arbetarklassområden för att få folk att gå och rösta, men en liknande och ännu större mobilisering skedde bland oppositions väljare. Folk köade hela dagen vid vallokalerna och slutligen blev den nationella valnämnden (CNE) tvungen att förlänga valtiden ytterligare en timme, till kl 19:00. I många fall förblev valbåsen öppna ännu en timme eller

mer, för att se till att alla som var i kön fick rösta. Skandalöst nog protesterade den ”demokratiska” oppositionens viktigaste ledare mot detta beslut och krävde att valbåsen skulle stängas!

Även om de fullständiga nationella resultaten ännu inte har offentliggjorts är det möjligt att göra en första analys av siffrorna. Om vi jämför dem med parlamentsvalet 2010 kan vi se att även om de revolutionära partierna i allmänhet ökade sitt röstetal, växte även oppositionen kraftigt, vilket tyder på att majoriteten av det ökade valdeltagandet samt nya väljare gick till dem. Om jämförelsen görs med presidentvalet 2013 kan vi se hur PSUV förlorade nästan 1,5 miljoner röster medan oppositionen till och med ökat något.

	Bolivarianska partier	Oppositionen
2010 Parlamentsval	5 423 324	5 320 364
2013 Presidentval	7 587 532	7 363 264
2015 Parlamentsval	6 080 000	7 500 000

(Obs: Siffrorna för 2015 är endast en uppskattning och bör behandlas med försiktighet)

Medan rösterna fortfarande är mycket polariserade längs klasslinjer är det också uppenbart att oppositionen har gjort inbrytningar även i vad som brukade vara revolutionära fästen. Även om arbetarklassen i Antimano, väster om huvudstaden Caracas, fortfarande är starkt chavista (37 000 röster och 55 % för PSUV, 27 000 röster och 40 % för MUD), är det mindre än 2010 (39 000 röster och 68 % för PSUV, 15 000 röster och 27 % för MUD). Här har oppositionen MUD till och med ökat sina röster i jämförelse med presidentvalet 2013 (när de fick 21 000 röster). Samtidigt har den övre medelklassen och överklassen i Baruta, i östra delen av Caracas, förblivit starkt kontrarevolutionära (31 000 röster och 85 % för MUD, 4 600 röster och 12 % för PSUV), men det resultatet är ungefär detsamma som under 2010 (30 000 röster och 85 % för MUD, 4 600 röster och 13 % för PSUV).

Oppositionen har även lyckats vinna i den revolutionära kommunen 23 de Enero i Caracas med minsta möjliga marginal. Där fick år 2010 PSUV 29 000 röster mot oppositionens 16 000 (med ett valdeltagande på 70 %), medan PSUV nu minskade till 25 017 och förlorade mot oppositionens 25 140 (med ett valdeltagande på 77 %).

Vilka är de viktigaste orsakerna till detta nederlag?

Före valet hade vi redan skrivit en lång analys om den särskilt utmanande situationen den bolivarianska revolutionen står inför. Det finns ett antal faktorer som inte bör underskattas: mediakampanjen emot revolutionen, imperialistiska ingripanden och trakasserier (direkt av USA och indirekt via Colombia, Guyana, den nya argentinska presidenten Macri, OAS, och så vidare), sabotage av ekonomin och ökad otrygghet samt brottslighet. Dessa faktorer kan dock inte sägas ha varit avgörande då de redan fanns i tidigare val som PSUV lyckats vinna.

Det finns också ett antal nya problem och några som har gjort situationen mycket värre, särskilt när det gäller ekonomin. Oljeprisets kollaps har minskat regeringens handlingsutrymme kraftigt när det gäller att finansiera socialpolitiken, samt dess förmåga att importera mat för att försörja en hemmamarknad som strypts av de kapitalistiska tillverkarnas uppror mot priskontroller.

Hyperinflationen har förvärrad av bristen på basprodukter, utpressning, den svarta marknaden – alla dessa faktorer har naturligtvis spelat stor roll. Maduro nämnde dem i sitt tal där han accepterade valresultatet och sade att ”man skulle kunna säga att det ekonomiska kriget har vunnit”. Detta är bara en del av förklaringen. De revolutionära massorna har tidigare stått emot kapitalisternas ekonomiska angrepp, särskilt under de två månader långa lockouten och sabotage av oljeindustrin från december 2002 fram till början av februari 2003. Varför var det annorlunda den här gången?

Det var en kombination av de tidigare nämnda faktorerna med känslan att det bolivarianska ledarskapet antingen var oförmögna eller ovilliga att lösa dessa problem. Det går inte att ständigt fördöma Grupo Polar och dess ägare Mendoza för den roll de spelar i att orsaka brist på basvaror. Det är helt sant, och en stor del av massorna är fullt medvetna om det. Problemet är när denna kritik inte följs upp av konkreta åtgärder. Det har förekommit ständiga hot om att Grupo Polar skulle exproprieras. På första maj i år var kämpande Polar-arbetare på den bolivarianska demonstrationens stora scen. Ingenting hände.

Förutom denna passivitet, har byråkratism och korruption nått nivåer utan motstycke, vilket har lett till demoralisering, skepticism och cynism bland många inom de bolivarianska massorna och dess aktiva delar. Exproprierade och statsägda fabriker där arbetarna har försökt genomföra delar av arbetarkontroll och arbetarstyre i olika omfattning har nu tillåtits besegras av byråkratin och är fulla av misskötsel och öppen korruption. Detta stärker den kapitalistiska oppositionen och deras argument om att nationalisering inte skulle fungera. Något som är ännu värre är att det demoraliserar de arbetaraktivister som kämpar för arbetarkontroll.

Det kommer att finnas de som kommer att försöka skylla nederlaget på massorna och deras ”låga medvetenhet”. Dessa röster har redan börjat höras. ”Revolutionen gav dem utbildning, vård och bostäder och nu röstar de på oppositionen.” Detta är ett felaktigt argument som används av reformister och byråkrater som en ursäkt. Det förklarar ingenting.

Samma arbetarklass och fattiga massor har visat sin revolutionära instinkt, självupppoffring och lojalitet till det bolivarianska projektet vid otaliga tillfällen. Det var massorna som besegrade kuppen 2002, lockouten 2002-03, upploppen och mistroendeomröstningen 2004, det var miljontals av dem som slöt upp till Chávez uppmaning att skapa PSUV och kämpa för socialism och så vidare.

Problemet är att varje gång de har gått framåt i ett försök att ta makten från härsarklassen, genom att inrätta socialistiska arbetarråd i statliga institutioner, ockupera fabriker och sätta dem under arbetarkontroll, ta över land, bilda socialistiska råd i kvarteren, har de blockerats och pressats tillbaka av byråkratin, som är den kapitalistiska femtekolonnen inom den bolivarianska rörelsen.

För att ge tre aktuella exempel: Industrias Diana är en livsmedelsfabrik som bearbetar olja och margarin och som exproprierades 2008 av Chávez, och som stått under arbetarkontroll sedan dess. År 2013, beslutade Maduros livsmedelsminister Osorio att tillsätta en ny chef utan att tillfråga arbetarna och mot deras vilja. De gjorde då motstånd och hävdade att de har rätt att besluta i frågan. Sammandrabbningen blev en konflikt i frågan om arbetarkontroll. Efter månader av kamp, lyckades slutligen arbetarna försvara den och den nya chefen avsattes.

En liknande konflikt uppstod i Fama de América, en kaffebearbetningsanläggning som exproprierades 2010 som ett resultat av arbetarnas kamp. För närvarande finns en konflikt gällande ledningens avskedande av en av de ledande arbetaraktivisterna på anläggningen. Arbetarna menar att avskedandet är en politisk attack mot arbetarnas organisation.

I en annan incident avskedades hundratals arbetare från det tidigare miljöministeriet när det slogs samman med en annan institution och omorganiserades. Arbetarna har kämpat för sina rättigheter men de har inte fått något gehör hos myndigheterna.

Dessa är bara några exempel som man kan hitta igen på alla nivåer. Det är i detta sammanhang som pratet om ”revolution” och ”socialism” blir tom retorik. Som vi varnade för inför valet: ”det finns en allvarlig risk att oppositionen kommer att få ett bra resultat i riksdagsvalet, vinna en majoritet av rösterna och kanske till och med en majoritet av platserna i parlamentet. (...) Om detta händer kommer det inte vara de bolivarianska massornas, utan deras reformistiska ledares fel, som gång på gång har undvikit att expropriera kapitalisterna och istället valt

att vädja till privata kapitalisters goda vilja, eller använda administrativa åtgärder för att försöka reglera den kapitalistiska marknaden.”

Vad händer nu?

Kontrarevolutionen kommer att använda positionen den vunnit i nationalförsamlingen för att starta ett obarmhärtigt angrepp på alla revolutionens erövringar (som är många och omfattande). De kommer försöka att ta itu med Venezuelas ekonomiska problem genom att tvinga arbetarna betala, avskaffa priskontroller, skära ned inom välfärden, devalvera valutan och så vidare.

Framför allt kommer de att använda sin seger för att inleda ett angrepp på de institutioner som finns kvar i händerna på den bolivarianska rörelsen, särskilt genom att försöka utlysa en folkomröstning om ett misstroende mot presidenten så snart som möjligt. De kommer genomföra en amnestilag för att frige alla kontrarevolutionära aktivister och politiker som just nu sitter i fängelse för sina roller i kravallerna 2014 som orsakade 43 dödsfall.

I första hand kommer nederlaget vara ett hårt slag för de revolutionära aktivisterna. Under många år har rörelsen haft medvind med seger efter seger. Men efter den inledande frustrationen kommer det att finnas en intensiv politisk diskussion om orsakerna till nederlaget. Liksom under den spanska revolutionen, då krossandet av upproret oktober 1934 ledde till en extrem radikaliserings av de socialistiska organisationerna, borde det venezuelanska nederlaget leda till att förstärka de mer radikala och revolutionära chavistas.

Samtidigt kommer den reformistiska och byråkratiska delen av rörelsen att pressas hårdare. Vissa talar redan om behovet av ”dialog” och ”kompromiss”. Vissa högt uppsatta korrupta tjänstemän är förmodligen redan beredda att byta sida för att försvara sina privilegier och privata erövringar. Detta borde leda till en hälsosam rensning inom den bolivarianska rörelsen.

De venezuelanska massorna kommer inte ge upp erövringarna från det senaste årtiondet enkelt. Det återstår att se hur snabbt den kapitalistiska oppositionen kommer att försöka avveckla viktiga sociala program, utvisa de kubanska läkarna från Misión Barrio Adentro, avskaffa utbildningsprogram, angripa de nystartade universiteten, begränsa pensionsrättigheter, privatisera statligt ägda företag, bedriva en politisk utrensning i staten och så vidare. Deras självförtroende kan leda till att de tänjer på gränserna och en allt för stor provokation kan framkalla en motreaktion från de bolivarianska massorna, som har besegrats i valet, men inte på något sätt är krossade.

I denna nya kampterräng är det avgörande att lära sig den viktigaste läxan: den tid då reformism verkade fungera (genom att man genomförde omfattande sociala program utan att expropriera oligarkin) har nu kommit till sitt slut. Den bolivarianska revolutionen kan bara återhämta sig från detta slag genom att anta ett tydligt socialistiskt program och genom att i praktiken förverkliga arvet från president Hugo Chavez, som i sitt tal om att ”byta riktning” (Golpe de Timón) redogjorde för de två oavslutade uppgifterna: en socialistisk ekonomi och den borgerliga statens krossande.

En ideologisk kamp krävs. Ett tydligt revolutionärt socialistiskt program behövs om den bolivarianska rörelsen ska kunna återhämta sig från detta slag.

Måndag 7 december 2015.

Översättning: *Oscar Gunnarsson*